

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **Ing. D. P.**, zastoupeného JUDr. Sylvou Totkovou Kolderovou, advokátkou se sídlem Pavlovova 8, 736 01 Havířov, proti žalovanému **Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, 702 18 Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 3. 2013, č. j. MSK 9780/2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 6. 2013, č. j. 58 A 19/2013 – 16,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 6. 2013, č. j. 58 A 19/2013 – 16, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal u Krajského soudu v Ostravě žalobu, jíž se domáhal zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného. Jelikož žalobce neuhradil soudní poplatek současně s podáním žaloby a neuhradil jej ani ve lhůtě stanovené soudem ve výzvě ze dne 2. 5. 2013, soud usnesením ze dne 6. 6. 2013, č. j. 58 A 19/2013 – 16, řízení zastavil podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

[2] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce včasnou kasační stížnost. Uvedl, že mu skutečně byla doručena výzva krajského soudu k úhradě soudního poplatku a že tento poplatek ve lhůtě soudem stanovené neuhradil. Zástupkyně žalobce jej po obdržení výzvy soudu vyzvala k úhradě soudního poplatku současně se zálohou na poskytnuté právní služby, nicméně žalobce nesprávně pochopil text této výzvy, uhradil pouze zálohu na právní služby a domníval se, že tím je zapraven i soudní poplatek. Jelikož zástupkyně byla současně na dovolené, nebylo možno odstranit případné pochybnosti o způsobu provedení úhrady soudního poplatku. Po návratu z dovolené dne 11. 6. 2013 zástupkyně

zjistila, že poplatek uhrazen nebyl, informovala o tom, žalobce, který jej týž den uhradil. Jelikož usnesení o zastavení řízení bylo zástupci žalobce doručeno dne 12. 6. 2013, je podle žalobce nezákonné, neboť v době jeho doručení nebyly pro zastavení řízení splněny podmínky. Žalobce doplnil, že k prodlení s úhradou soudního poplatku došlo z omluvitelných důvodů; proto také požádal krajský soud o prominutí zmeškání lhůty dle § 40 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). O této žádosti však dosud nebylo rozhodnuto.

[3] Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušil.

[4] Žalovaný se v poskytnuté lhůtě ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[5] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud žalobce nevyzval k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost (jinak zpoplatněnou částkou 5.000 Kč dle položky 19 sazebníku poplatků – Přílohy 1 zákona o soudních poplatcích), jelikož v řízení o kasační stížnosti jde o posouzení usnesení, jímž bylo zastaveno řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku a trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku za takovou kasační stížnost by znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, dostupné na www.nssoud.cz).

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] Ustanovení § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích stanoví, že nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. V souladu s ustanovením § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích soud, který usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku vydal, jej zruší, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení. Nabude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost. Ustálená judikatura Ústavního soudu (srovnej např. náleze ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 2/07, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>) a správních soudů (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2008, č. j. 5 Afs 1/2007 – 172, publikovaný pod č. 2328/2011 Sb. NSS) v této souvislosti dovodila, že poplatkovou povinnost lze dodatečně splnit nejpozději týž den, kdy došlo k nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení, tj. kdy došlo k doručení usnesení o zastavení řízení poslednímu z účastníků řízení.

pokračování

[9] Zákon o soudních poplatcích neobsahuje výslovnou právní úpravu, která by určovala, kdy nastává okamžik splnění poplatkové povinnosti v případech, že se účastník řízení (resp. jeho zástupce) rozhodne uhradit soudní poplatek bezhotovostním převodem prostřednictvím peněžního ústavu. Podle § 13 odst. 2 zákona o soudních poplatcích se ovšem při správě placení poplatků postupuje podle zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů; podle § 166 odst. 1 daňového řádu se za den platby daně (zde soudního poplatku) považuje u platby, která byla prováděna poskytovatelem platebních služeb nebo provozovatelem poštovních služeb, den, kdy byla připsána na účet správce daně (zde krajského soudu).

[10] Ke stejnému závěru lze dospět i výkladem pojmu *zaplacen*, užitým zákonodárcem při formulaci jednotlivých pravidel obsažených v ustanovení § 9 (tedy nejen v jeho odst. 7) zákona o soudních poplatcích. Pojem *zaplacen* je totiž nepochybně nutno vykládat ve smyslu hmotněprávním, tj. že povinnost uhradit soudní poplatek je splněna až okamžikem připsání peněžní částky na účet soudu. Až v tomto okamžiku je totiž bez dalšího postavena najisto faktická dispozice soudu s poukázanou částkou a je bez jakýchkoli pochybností potvrzeno, že účastník řízení skutečně soudní poplatek v souladu s pokyny soudu zaplatil. Do doby, než je částka připsána na účet soudu, je nejisté, zda účastník řízení požadovanou částku na účet soudu skutečně odeslal a zda vůbec bude tato částka na účet soudu poukázána. Tento výklad odpovídá významu, který je pojmu *zaplacen* obecně prisuzován, tj. faktické dispozici příjemce uhrazenou peněžní částkou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 9 Afs 7/2012 – 49).

[11] Z hlediska včasnosti splnění poplatkové povinnosti tedy není rozhodné, kdy účastník částku soudního poplatku ze svého bankovního účtu poukáže (resp. kdy dá pokyn bance k bankovnímu převodu), ale je rozhodný až ten den, kdy je částka skutečně připsána na účet soudu. Dokladem potvrzujícím zaplacení soudního poplatku je v takovém případě tzv. „záznam o složení“, který vyhotovuje účtárna soudu a který je zakládán do soudního spisu.

[12] V projednávaném případě žalobce při podání žaloby soudní poplatek neuhradil a rovněž není sporu o tom, že jej neuhradil ani na výzvu soudu podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích (výzva není v soudním spise zařazena, nicméně je v něm obsažen pokyn soudce k jejímu vydání i doručení o jejím doručení zástupkyni žalobce; navíc sám žalobce existenci a doručení této výzvy potvrzuje). Následně tedy krajský soud v souladu s § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích vydal dne 6. 6. 2013 napadené usnesení, kterým řízení o žalobě zastavil. Toto usnesení bylo doručeno zástupkyni žalobce prostřednictvím datové schránky dne 12. 6. 2013. Nejpozději v tento den tedy bylo možné splnit poplatkovou povinnost podle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích. Ze záznamu o složení založeném na č. l. 18 soudního spisu pak vyplývá, že dne 12. 6. 2013 skutečně došla na účet krajského soudu požadovaná částka soudního poplatku od žalobce. Tím byly splněny podmínky § 9 odst. 7 citovaného zákona a krajský soud měl napadené usnesení o zastavení řízení sám zrušit. Z tohoto důvodu nemá významu blíže se zabývat otázkou, z jakých důvodů žalobce neuhradil poplatek ihned na výzvu soudu a zda mělo být vyhověno jeho žádosti o prominutí zmeškání lhůty k jeho úhradě.

[13] Za této situace musel ovšem Nejvyšší správní soud vážit, zda má pravomoc usnesení krajského soudu zrušit, neboť § 9 odst. 7 věta první zákona o soudních poplatcích hovoří o tom, že usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku *zruší soud, který usnesení vydal*. Kladnou odpověď na tuto otázku pravomoci lze podložit jednak konstantní judikaturou zdejšího soudu, jednak též ústavně konformním výkladem cit. § 9 odst. 7 věty první (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2008, č. j. 1 As 31/2008 – 41).

[14] Nejvyšší správní soud ve své ustálené judikatuře usnesení krajských soudů, kterými bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudních poplatků, za podmínek § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích ruší, pokud své rozhodnutí v souladu se zákonem nezrušil již sám krajský soud. Takto to učinil např. rozsudky ze dne 17. 7. 2008, č. j. 9 Afs 53/2008 – 37 a č. j. 9 Afs 54/2008 – 37, které v obou případech odůvodnil tak, že „[p]okud by v posuzovaném případě Nejvyšší správní soud ponechal v platnosti přezkoumávané usnesení krajského soudu o zastavení řízení, dopustil by se v intencích shora nastíněných ústavněprávních hledisek chybné interpretace dotčeného ustanovení zákona o soudních poplatcích“ (NSS zde odkazuje na judikaturu Ústavního soudu zakazující přepjatý formalismus). Stejným způsobem rozhodl zdejší soud rozsudky ze dne 29. 3. 2007, č. j. 5 Afs 112/2006 – 41, a ze dne 30. 11. 2006, č. j. 5 Afs 70/2006 – 70 (zde se v obou případech odvolal na zásadu procesní ekonomie), nebo z poslední doby např. v rozsudcích ze dne 19. 10. 2011, č. j. 4 As 31/2011 – 121, nebo ze dne 1. 3. 2013, č. j. 9 As 9/2013, (odkazující na výše zmíněný rozsudek ze dne 22. 10. 2008, č. j. 1 As 31/2008 – 41). Nejvyšší správní soud nemá důvodu se od své ustálené judikatury jakkoliv odchýlit. Jak již uvedl v cit. rozsudcích č. j. 9 Afs 53/2008 – 37 a č. j. 9 Afs 54/2008 – 37, doslovný výklad § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích by byl ústavně nepřijatelným výkladem, který judikatura Ústavního soudu odsuzuje jako přepjatý formalismus.

[15] Ustanovení § 9 odst. 7 věta první zákona o soudních poplatcích, podle níž usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, musí být proto vykládáno extenzivně, a to tak, že pokud takové usnesení krajský soud v rozporu se zákonem nezruší, zruší takové usnesení krajského soudu na základě podané kasační stížnosti Nejvyšší správní soud.

[16] Jelikož tedy Nejvyšší správní soud na základě shora předestřené argumentace shledal, že usnesení krajského soudu v Ostravě bylo nezákonné, zrušil jej podle § 110 odst. 1 s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán shora uvedeným právním názorem o včasnosti úhrady soudního poplatku.

[17] V novém řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. srpna 2013

pokračování

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu